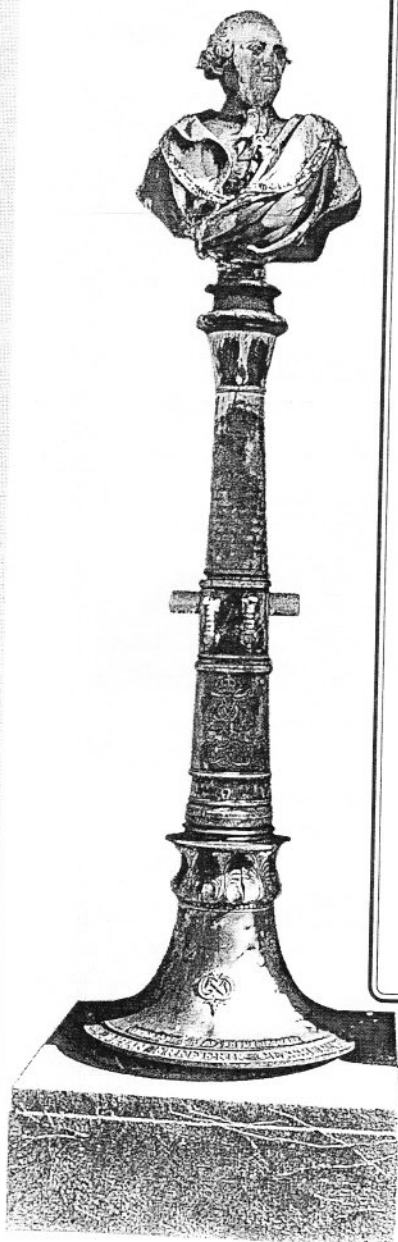
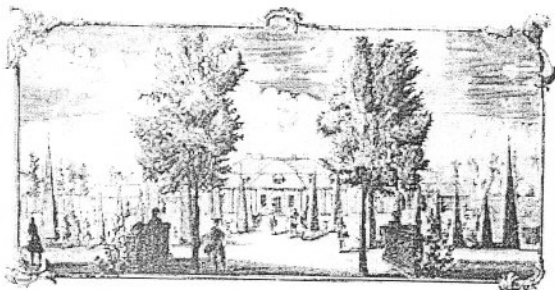

PROVEN

Indhold

Siden sidst	side 02
Dronningen på Arresødal	side 05
123 fik våben	side 06
Anker Heegaard II	side 09
Lorenzenbanden	side 16
Foreningsarrangementer	side 22

Blågård slot. Frederik IV's bror Prins Karl byggede 1706 dette slot kaldet "Blågården" efter sit blå skiffertag. Slottet blev i tidens løb anvendt til flere formål bl.a. teater, inden det i 1833 brændte. Forinden havde Anker Heegaard erhvervet området, og det var her på og omkring den nuværende Blågårds Plads, han startede sin store virksomhed.

*Frederiksværkegnens
Historiske Forening*

Nr. 14

3. årgang - juni 2007

Siden sidst ved formanden

Når dette blad udkommer, er det sommerferie for mange, men vi er kraftigt i gang med 2008-programmets sammensætning og glæder os til offentlighedsførelsen af det til efteråret.

Turen til Diesel House og Carlsberg var en stor succes med fuld bus (50 deltagere).

På turen til Barokhaven og Kronborg var der 34 tilmeldte. Vi blev vist

Bestyrelsen:

Foreningens email:
Hjemmeside:

fhf@mailme.dk
www.frvhistorie.dk

Formand:

Bengt Sørensen
Magnesvej 4
3370 Melby
tlf. nr. 47 92 38 44
bengts@mail.dk

Ole Friis Jensen
Auderød Byvej 10
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 33 93
tofriis@hotmail.dk

Næstformand:

Axel Hvidtfeldt
Ællingevej 4
3360 Liseleje
tlf. nr. 47 92 31 40
ahv@mail.dk

Kirsten Ebbensgaard
Strandgade 2b
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 27 70
Kirsteneb@mail.dk

Kasserer:

Carl Jensen
St. Havelsevej 92
3310 Ølsted
tlf. nr. 47 74 93 35

Jørgen Tved
Smedebakken 16
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 00 23
tved@email.dk

Sekretær:

Christina Ax
Hillerødvej 112
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 26 54
fhf@mailme.dk

Jan E. Hansen
Strandvejen 27 C
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 11 76
svogtyue@mail.dk

Gurli Jeppesen
Bagerstræde 1 H
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 36 63

Redaktionen:

Jørgen Tved (ansv.)
Christina Ax
Axel Hvidtfeldt

Stof til næste nummer bedes indsendt snarest.

Læserindlæg er ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdning.

Eftertryk till. med kildeang.
Layout: Per Erck
Fr. værk-Hundested
Kommune.
Eget tryk.
Oplag: 450

ISSN: 1604-0678
Titel: Prøven

rundt af dygtige guider. Vor turleder, Axel, havde også fået en konsulent fra Helsingør Kommune til at fortælle om planerne for retablering af bastionerne og opbygning af Søfartsmuseet ind i det gamle havne- og dokområde. Rigtig interessant.

Museumsleder Frank Allan Rasmussens foredrag om Frederiksværks produkter ude i den store verden var flot, veloplagt og meget interessant. Ca. 75-80 deltagere.

Pensioneret skovfoged O.A.K. Nielsens skovvandring havde trukket 96 deltagere til. O.A.K. har meget stor kærlighed til skoven, og den involverede han os alle i.

Til generalforsamlingen var der ca. 80 medlemmer, ikke mindst p.g.a. museumsinspektør Søren La Cour's glimrende og interessante foredrag med "powerpoint"-visning af udgravningen af Peyremberts gl. smedje og boremølle, som man nu har opført et stort, tungt byggeri ovenpå, og dermed har man ødelagt miljøet mod kanalen og den gamle mølle.

På selve generalforsamlingen genvalgte Jan Hansen, Ole Friis og Bengt Sørensen. Kirsten Ebbensgaard nyvalgte til bestyrelsen. Vi håber, at sidstnævnte vil falde godt til og bruge sine store erfaringer fra sit tidligere virke til foreningens bedste.

Der blev sagt tak til Per Erck (Prøven) og Hans Engelund (programfolderen) for deres store arbejdsindsats.

Den invitation til spisning med Regentparret i Gjethuset den 14. juni, som foreningen fik af borgmester Helge Friis, betragter vi som en glædelig anerkendelse. Undertegnede deltog sammen med ca. 120 andre deltagere.

Seneste nyt om Hyllingebjergstenen har alle vel læst om i pressen. Vi er sikre på, at sagen ikke er død. Det sagkyndige udvalg og vor forening mener jo stadig, at den skal udstilles i det offentlige rum og ikke gemmes bort. Axel og foreningen arbejder videre på dette.

En af Dronningens 32 tip-tip - tipoldefædre, Carl af Hessen, ejede Arresødal slot fra 1792 til 1804. Vi arbejder intenst med udgivelsen af bogen "Arresødal - et stykke danmarkshistorie" inclusive et kapitel, som omhandler Dronningens besøg på det topmoderne Arresødal privathospital. Dermed er ringen foreløbig sluttet for dette 225 år gamle bygningsværk. Sammen med bogens hovedsponsor planlægger vi udgivelse omkring juletid

i år. Vi havde, ligesom vores hovedsponsor, håbet på udgivelse i forbindelse med Dronningens besøg, men dette har af flere grunde ikke været muligt.

Alle medlemmer ønskes en god sommer, og vi glæder os til gensyn ved vore arrangementer til august og i efteråret.

Venlig hilsen Bengt.

Bestyrelsen for Frederiksværkegnens historiske Forening som den ser ud efter generalforsamlingen den 25. april 2007

**Jan Hansen   Kirsten Ebbensgaard   Carl Jensen   Jørgen Tved
Gurli Jeppesen   Christina Ax   Bengt Sørensen   Axel Hvidtfeldt
Ole Friis Jensen (ikke med på billedet)**

Dronning Margrethe II besøger Arresødal Privathospital

Den 14. juni 2007 besøgte Dronning Margrethe II og Prins Henrik, som en del af deres Frederiksværktur, den historiske Arresødal herregård, som blev bygget af J. F. Classen og taget i brug 1788. Bygningerne er nu smukt restaurerede og huser det topmoderne Arresødal Privathospital og Hospice. Initiativtagerne til oprettelsen og ejere af Privathospitalet, Anette og Carsten Følsgaard, viste sammen med chef-læge, direktør Gunhild Lange Skovgaard, gæsterne rundt i de nyindrettede senge afsnit og operationsstuer. En række af landets bedste kirurger og læger er tilknyttet Arresødal Privathospital og udfører her krævende operationer, som fordrer de bedst tænkelige faciliteter.

Det var strålende solskinsvejr da Dronningen og Prinsen ankom standsmæssigt i hestetrukken karet, næsten som på Classens tid. For Dronningen personligt må det have været et meget interessant be-

søg, idet en række af Dronningens forfædre har været ejere af Arresødal slot, som det kom til at blive kaldt, når det var i kongeligt eje. En af Dronningens 32 tip-tip-tip oldefædre, Prins Carl af Hessen ejede slottet i perioden 1792-1804. Derefter fulgte kongerne Christian 7, Frederik 6, Christian 8, indtil slottet i 1846 blev overtaget af den danske stat. Endvidere er Dronningen Protektor for Det Classenske Fideikommis, som i mere end 100 år, 1883-1984, ejede og drev Arresødal som en velgørende institution.

Frederiksværkegnens Historiske Forening arbejder på udgivelsen af en bog, som beskriver den indflydelse, som Arresødals skiftende ejere og brugere gennem mere end 225 år, har haft på den historiske udvikling, ikke blot lokalt, men for hele Danmark.

Axel Hvidtfeldt

123 fik våben - andre havde våben

Hvor mange modstandsfolk var der i vort område, og hvordan var de bevæbnet?

Vi ved det ikke nøjagtigt, men vi har fundet en liste, omfattende 7. kompagni, der fortæller hvor mange og til hvem, der blev udleveret våben, i forbindelse med befrielsen, og det er anført, hvilke våben de fik. 7. kompagni var en del af Kulsvierbataljonen. Denne bataljon omfattede Frederiksborg amt og havde i alt ca. 1200 bevæbnede folk d. 5. maj 1945.

7. kompagni var modstandsfolkene i vort område.

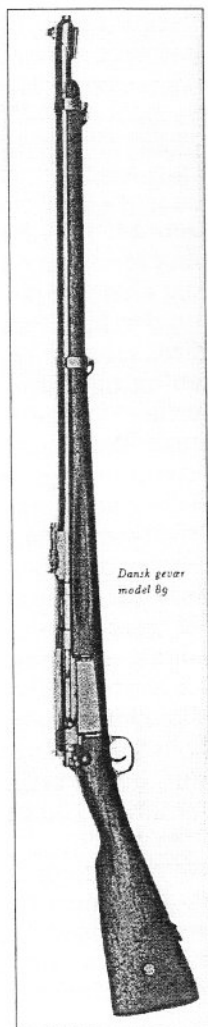
Listen omfatter i alt 123 mand fordelt på Frederiksværk med 65 mand, her i blandt en fra Skævinge, en fra Byaasgård og en fra Møllekildegård og en fra Ramløse.

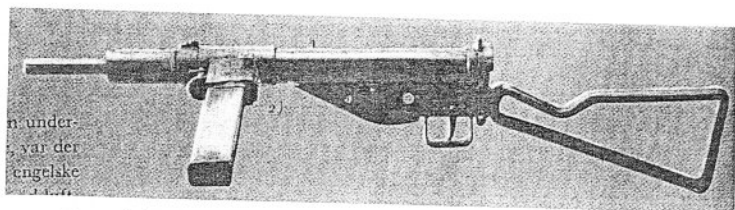
3. deling var på 58 mand og omfattede Hundested, Kikhavn, Lynæs, Torup og Lille Karlsminde.

Listen omfatter ikke alle dem, som i forvejen havde våben og ikke fik dem byttet. Listen omfatter heller ikke dem, der ikke havde eller ønskede at få våben. Vi ved, at denne gruppe omfattede f. eks. bladfolk og en del kvinder. Der var altså flere modstandsfolk end de anførte 123.

Listen omfatter heller ikke 2 af de 3 navne, der står på mindstenen i Nørregade. Jessen blev jo dræbt før befrielsen. Thomle Nielsen få dage efter. Benny Rasmussen er med. Han blev først dræbt i løbet af sommeren efter befrielsen.

Listen omfatter også kun den ene af de to, som blev taget i november 1944 og sendt til tysk Kz-lejr. Walther

n under-
var der
engelske

Engelsk Stengun

Jensen fra Birkevej er med, men Otto Jørgensen er der ikke.

Fra andre skriftlige kilder f. eks. Dines Bogø, der har skrevet en del om modstandsbevægelsen på Sjælland, er det oplyst, at Frederiksværk kunne stille med 87 mand, deraf 2 officerer. Dette tal er nok fra en opgørelse, der skete til amtsledelsen i marts-april 1945. Altså før befrielsen.

Vi har også en anden liste nemlig medlemsfortegnelsen over DKP's medlemmer i Frederiksværk. 7 var medlem, da Danmark blev besat, men ca. 40 meldte sig ind i DKP efter, at partiet blev illegalt i juni 1941 og før befrielsen. Vi har lov at formode, at de, der meldte sig ind i

et illegalt parti, gjorde det for at slå. De fleste finder vi da også på listen over dem, der blev udleveret våben til.

Er det nu så vigtigt at vide hvor mange og hvem, der i virkeligheden var med i modstandsbevægelsen, og om de fleste ikke var folk, der først fik våben og armbind efter befrielsen d. 5. maj. 1945.

Vi ved naturligvis, at forskellen mellem de ca. 87 mand, der er indberettet før befrielsen og de 123, man i forbindelse med befrielsen har udleveret våben til, antyder en særlig stor tilgang i de glade majdage. Men de var alle modige mennesker, som om fornødent var villige til at kæmpe. Og vi skal ligele-

V3 klar til udrykning med påmonteret maskingevær

des huske, at der var mange bevogtningsopgaver, som krævede en større styrke end den, der havde været med i flere år eller måneder. Endelig skal det bemærkes, at der også i vort område var folk, der havde gjort en illegal indsats, og som straks d. 5. maj 1945 afleverede deres våben og erklærede, at nu var deres deltagelse slut.

Modstandsbevægelsen manglede straks efter befrielsen simpelt hen folk til at løse alle de opgaver, de stod over for.

Vi har mange billeder, der fortæller om episoder og viser folk, som var med til at løse de stillede opgaver. Det var f. eks. anholdelser af dem, der havde forbrudt sig i "de 5 forbandede år", eller det var bevogtning af tyske lejre og depoter osv.

Listerne fortæller om de våben, 7. kompagni var forsynet med. Det var 118 rifler, langt de fleste tyske mauser, men også engelske og

nogle gamle danske rifler. Der var 9 maskinpistoler og 5 almindelige pistoler. Vi ved, at modstandsfolkene her i byen havde flere og andre våben bl.a. mindst 2 maskingeværer. Vi har et foto, hvor man kan se et på panservognen V3. og et på taget af en lastbil. Bevæbningen kan dog på ingen måde sammenlignes eller måle sig med den bevæbning, et tilsvarende tysk kompagni havde, eller som et kompagni af den Danske Brigade, der var uddannet i og bevæbnet fra Sverige, havde.

Vi kan glæde os over, at det ikke kom til kamp mellem danske og tyske styrker, både af hensyn til bevæbningen, men i høj grad også på baggrund af den manglende uddannelse af modstandsfolkene. De mange ulykker, der skete i omgang med våben og sprængstof, taler deres tydelige sprog i den forbindelse.

Jørgen Tved.

Mik (Michaelson) - leder af de militære grupper

Erik Thomle Nielsen

AnkerHeegaard

- en mand med mange jern i ilden

John M. Eriksen fortsætter og afslutter hermed sin beretning om Anker Heegaard.

Personen Anker Heegaard

I København var der fortsat fremgang. I 1860-erne og begyndelsen af 1870-erne opførtes nye værkstedsbygninger, foruden ombygninger af de eksisterende huse. En opgørelse fra 1872 viser, at der nu var beskæftiget 102 arbejdere her. På samme tid begyndte Heegaard at sælge af sine grunde i kvarteret, og dette salg gav en ikke ubetydelig indtægt. På de solgte arealer opstod beboelseskvartererne omkring Stengade, Bagergade (senere nedlagt), Todesgade, Baggesensgade og Korsgade foruden en del af Prins Jørgens Gade (oprindelig Louisegade, opkaldt efter fabrikantens hustru) - altså hele det område, der mange år senere skulle blive kendt under betegnelsen "Den sorte Firkant", og hvor omfattende saneringer i 1980'erne mildest talt ikke løb helt stille af.

Til anlæggelsen af Baggesensgade 1872 knytter der sig en interessant historie, der viser, hvordan Anker Heegaard i usædvanlig grad var i stand til at spinde guld på andre grundejeres bekostning. Gaden løber i dag parallelt med Nørrebrogade, og Heegaard forsøgte at få denne gades grundejere med på anlæggelsen af den nye gade. Han foreslog, at de delte anlægsudgifterne, og at alle afgav et stykke af deres jord. Det blev pure afvist af alle grundejerne, men da Heegaard absolut mente, at der ville

blive behov for en gade netop på dette sted, valgte han i stedet at anlægge den midt inde på sin egen parcel. Mellem fortovet og grunden langs Nørrebrogade lod han imidlertid en strimmel jord ligge ubenyttet hen. For de berørte grundejere opstod der hurtigt et behov for adgang til den nye gade, de var blot nødt til hver at erhverve en bid af jordstrimmelen. Det blev naturligvis til en noget højere pris, end hvis de fra begyndelsen havde indvilget i at deles om anlæggelsen. Også på den forretning tjente Heegaard en net sum.

Anker Heegaard havde mange jern i ilden - også udenfor jernstøberier.

I forbindelse med overtagelsen af jernstøberiet i Frederiksværk oprettede Anker Heegaard i 1858 Frederiksværks Fabriks Syge- og Begravelseskasse.

I 1862 var han med til at stifte Frihandelsforeningen, hvor han de første år sad med i bestyrelsen.

På denne tid var han også med i Industriforeningen, og her blev han i 1865 valgt ind i Industriforeningens repræsentantskab. Her blev han i 1871 valgt til formand, og i hans formandstid blev afholdt den første nordiske udstilling i København i 1872. Heegaard havde ansvaret for den økonomiske side af udstillingen, der kom ud med et pænt overskud. På ud-

stillingen var Heegaard selv udstiler med sine produkter.

I 1876 var han med til dannelsen af Det tekniske Selskabs Skole.

I perioden fra 1866 til 1885 sad han i bestyrelsen for Arbejderforeningen af 1860.

I 1881 var han med til at oprette Dansk Sparemærkekasse.

Gennem 17 år fra 1868 til 1885 sad han desuden i Borgerrepræsentationen i København, hvor han særlig tog sig af de sager, der vedrørte bygningsvæsenet. Hans virke på den politiske scene findes gengivet i pressen med følgende karakteristik:

“Når han tog ordet, kunne man være vis på, at han med fynd og klem ville kæmpe for det, der lå ham på sinde. Det var interessant at se, hvorledes den spinkle, soignerede skikkelse, der i debatten stundom kom til at stå overfor sådanne robuste kraftkarle som da-

værende kommerceråd Heymann og overprokurator Herforth, kunne trænge igennem med sin argumentation, der altid støttedes til indgående sagkundskab og en grundfæstet overbevisning.”

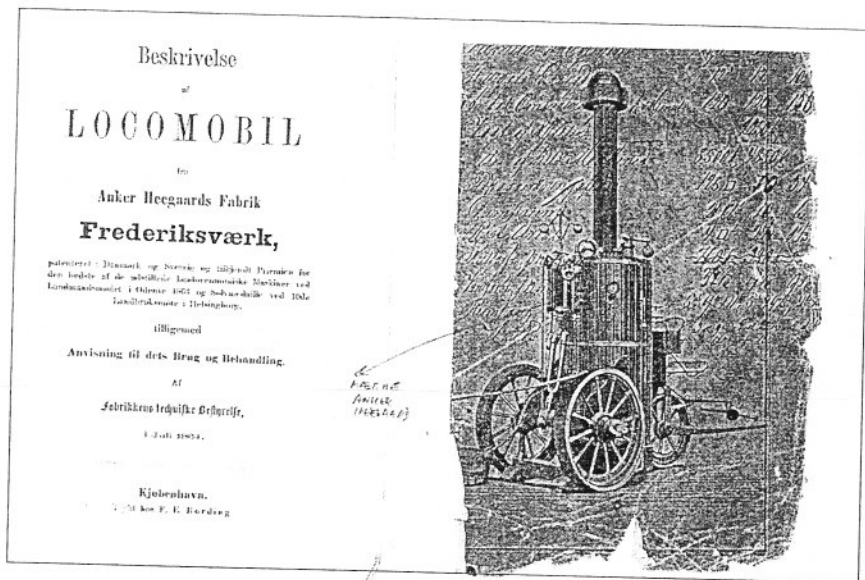
Anker Heegaard havde andre talenter end de forretningsmæssige.

Til den mere kuriøse afdeling hører, at han efter sigende skulle have været god til at danse, ja ligefrem førende på dansegulvet. Det får man et glimt af i et brev, som han modtog fra direktionen for “Det forenede borgerlige Selskab” i februar 1842. Det var en af byens fineste klubber, og brevet var selv sagt formfuldendt formuleret:

“Vi bede Deres Velærværdighed herved, på Selskabets vegne, at modtage vor forbindtligste taksigelse for den almindelige moro De fremkaldte i Selskabet ved maskeballet i søndags den 13de i denne måned, dels som deltager i den udmærkede udførelse af en steiersk dans, og dels i den såre interessante og veludførte sømandsdans.” Underskrevet af direktionsmedlemmerne J. Hammerich, Thønnesen, Bwow og J. R. Harboe.

Det var sikkert ikke kun direktionsmedlemmerne, der bemærkede Anker Heegaards talenter på dansegulvet. Mon ikke også nogle af de unger piger -måske Louise, som var datter af etatsråd og kontorchef i Nationalbanken H.F. Feilberg. De har sikkert også været med i selskabet. Festen var i februar 1842, og to år efter i september 1844 blev Anker gift med Louise. Sammen fik de to sønner og en datter:

Louis Heegaard, født 1845, stu-

derede ved den polytekniske skole i Zürich og fik efterfølgende arbejde i faderens virksomhed. Den 1. januar 1874 overtog han bestyrelsen af fabrikken i Frederiksværk. Han blev i 1879 gift med Caroline Hagerup, som var datter af forlagshandler H. Hagerup.

Mathias Anker Heegaard, der blev født i 1858, blev uddannet på et støberi i Mülhausen i Elsass, og senere studerede han støberivirksomhed i Chicago. Her mødte han sin vordende hustru Annette Magna Drejer, datter af apoteker Drejer, som var dansk konsul i Chicago. - Og verden er lille: faderen var startet sit virke som farmaceut på apoteket i Frederiksværk!

Datteren Annie Marie Magdalene Heegaard blev i 1879 gift med Bjørn Stephensen, der året før var blevet ansat på virksomheden i lagerekspektionen i Havnegade, hvor han arbejdede i bogholderiet.

Retræten

Med udgangen af 1883 trak Anker Heegaard sig tilbage fra sin store virksomhed, der den 1. januar 1884 overgik til de to sønner, Louis og Mathias Anker samt svigersønnen Bjørn Stephensen. De tre overtog såvel fabrikkerne på Nørrebro og i Frederiksværk samt hovedkontoret med lager i Havnegade:

Louis Heegaard ledede virksomheden i Frederiksværk. M. A. Heegaard ledede Blågård-støberiet.

Bjørn Stephensen stod for salgsafdelingen.

De nåede at lede virksomheden sammen gennem 26 år og de to af dem endda gennem 30 år.

Anker Heegaard blev i 1869 slået til Ridder af Dannebrog og fik i udstillingsåret 1872 Sølvkorset. For sin virksomhed med udstillingen blev han dekoreret med St. Olavs Ordenens Ridderkors. Og i

1883, hvor han trak sig fra sine forskellige poster, blev han udnævnt til Etatsråd - en titel som betød rang i 3. rangklasse og blev givet til embedsmænd og erhvervsfolk.

Anker Heegaard havde siden 1847 boet med sin hustru i villaen ved støberiet på Nørrebro, men efter retræten flyttede de i 1884 til en ejendom i Ahlefeldtsgade 16, som

Da Anker Heegaard trak sig tilbage i 1883 blev virksomheden drevet videre af sønnerne Mathias Anker Heegaard og Louis Heegaard samt svigersønnen Bjørn Stephensen.

han forinden havde købt. Her indrettede de sig på 2. salen, og fra stuen havde de udsigt ud over Ørstedsparken, hvis indhegning han havde leveret, samt Det tekniske Selskabs Skole, som han havde været med til at stifte. Om sommeren boede de i Tårnbæk i Villa Rekna, hvis navn kom ved en omstilling af bogstaverne i hans fornavn.

Forsiden på vejledning i, hvordan jernstøberiets meje- og slåmaskiner skulle samles. Fremstilling af jernstøberier begyndte i 1870'erne, og i vejledningen findes også en oversigt over reservedele med priser. Vejledning 1876

Arven

Det var en stor og omfangsrig virksomhed, Anker Heegaard fik skabt. Et indblik i formuens omfang, og den gavmildhed han udviste, fremgår af det testamente, han oprettede i 1890. Foruden en række personlige legater blev der testamenteret følgende:

30.000,- kr. til Foreningen til lærerinders understøttelse i København

20.000,- kr. til Prinsesse Thyras asyl- han havde tidligere skænket såvel grund som bygning til asylet

30.000,- kr. til Børnesanatorierne i København

20.000,- kr. til Martheforeningen

20.000,- kr. til Lærlinge-plejehjemmet

50.000,- kr. til Det tekniske Selskabs Skole, som han var medstifter af i 1876.

Den 19. december 1893 døde Anker Heegaard i en alder af 78 år. Hans enke overlevede ham i 11 år og døde den 13. januar 1905, 83 år gammel. De ligger begravet på Assistens Kirkegård i København. Politiken skrev:

“Ikke i en by, næppe nok en landsby, hvor der var handlende,

ANKER HEEGAARD ⚡
FREDERIKSVÆRK

savnedes hans varer med hans kendte mærke (det kronede F). Hans navn var kendt rundt i landet som få andre forretningsmænds... Anker Heegaard var en energisk og dygtig forretningsmand, i sit syn på de offentlige forhold ret frisindet og privat en elskværdig mand, hvis store, men beskedne godgørelse vil savnes vidt om blandt de mange, der nød godt af den.”

Sociale arrangementer

Hvordan arbejdsforholdene var på støberierne på Blågård og i Frederiksværk under Anker Heegaard i 1800-tallet, fortæller kilderne ikke meget om. I jubilæumsskriftet fra 1928 er der omtalt nogle eksempler på sociale arrangementer for alle medarbejdere. I forbindelse

med den nordiske industri-, landbrugs- og kunststilling i København i 1888 blev der arrangeret en todages tur for alle funktionærer og arbejdere i Frederiksværk. Et langt særtog kørte til København, hvor de mødtes med medarbejderne fra fabrikken på Blågård, og sammen var alle inde at se udstillingen. Historien melder ikke om bespisning og fest, men det har der naturligvis nok været inden hjemrejsen dagen efter.

Da man begyndte at bruge kunstigt lys til arbejdet, blev der indført en tradition på støberiet på Blågård. Der blev således hvert år holdt et såkaldt “lysegilde” på det tidspunkt af året, hvor man tændte lys på fabrikken - gerne i september.

Fabrikken i Blågårdsgade bliver lukket

Mod slutningen af 1800-årene var fabriksbygningerne i Blågårdsgade efterhånden nedslidte, og i 1898 erhvervedes en ny stor grund i Hillerødgade nær ved Nørrebro Station, der dengang var en betydelig godsbanestation, som betjente hele det store industriområde i denne del af byen. Hertil flyttedes produktionen fra Blågårdsgade, hvor bygningerne blev nedrevet 1899. Her lå virksomheden i 14 år, da maskinfabrikken Aurora overtog anlægget, og i 1913 blev hele produktionen samlet i Frederiksværk. Hovedkontor og lager forblev i Havnegade.

Arealet med jernstøberiet i Blågårdsgade blev 1898 solgt til Københavns Kommune, og med den efterfølgende rydning af grunden var der skabt en stor, åben plads

midt i det tæt bebyggede Nørrebro. Allerede året efter blev den taget i brug som legeplads og har som sådan eksisteret i mere end et århundrede.

Nedgangstider

I 1897 blev jernbanen mellem Hillerød og Frederiksværk åbnet, og herefter begyndte man at sende materialer og produkter med godstog til lageret i Havnegade. Her blev der lagt jernbanespor, som gik over vejen og ind til lagerbygningen. Skibet blev solgt og endte nogle år senere sine dage på bunden af Thisted havn efter en orkan.

Udbruddet af første verdenskrig var de første år ikke mærkbar for virksomheden, men med den uindskrænkede ubådskrig i 1917 og 1918 opstod der for alvor forsyningsvanskeligheder og stærke prisstigninger. Det påvirkede hele jern- og metalindustrien, og i 1918 blev Anker Heegaards Jernstøberi sammensluttet med jernstøberiet A/S L. Lange & Co i Svendborg. Hovedkontoret og lageret blev flyttet fra Havnegade til Frederiksværk, og i stedet blev der åbnet et lokalt udsalg i Ny Østergade i København.

I 1906 skabtes De forenede Jernstøberier ved sammenlægning af 5 jernstøberier i København og provinsen, og i 1928 blev Anker Heegaards Jernstøberi slået sammen med De forenede Jernstøberier.

Virksomheden anskaffede i 1933-34 egne godsvogne i form af tankvogne til transport af brændstof olie/benzin. Og i perioden fra 1933 til 1947 havde de 12 private tankvogne. Vognene var indkøbt fra an-

dre virksomheder:

1933-34 fra Tysklad 4 stk. á 15.000 l og 17.000 l.

1935 fra Alfred Olsen 5 stk. á 15.000 l og 16.000 l.

1939 fra Dansk Asfaltfabrik 3 stk. á 19,200 l.

Efter krigen begyndte lastbiler at udkonkurrere godstransporten med jernbaner, og De forenede Jernstøberier solgte i 1947 deres godsvogne, hvorefter brændsel og varer blev transporteret på last- og tankbiler.

I 1939 brændte De forenede Jernstøberiers fabrik i Århus, og det blev besluttet at samle støberivirksomheden i Frederiksværk. Her åbnede et helt nyt støberi i 1941 på et 1200 m² stort areal vest for jernbanen og jernstøberiet.

Dette anlæg blev i 1961-62 udbygget med et kedelstøberi. Det var oprindelig meningen, at det skulle anvendes til fremstilling af komfurer, men dette produkt holdt man op med at fremstille på dette tidspunkt. I stedet blev anlægget brugt til bearbejdning af elementer og samling af kedler. Produktionen kom i de følgende år op på ca. 8.500 ton kedler om året. Her foregik smeltning, sandbehandling, formgivning, støbning og bearbejdning i helt nye og mekaniserede processer, hvorved det grove sorteringsarbejde blev fjernet.

Op gennem 1960'erne begyndte virksomheden for alvor at få afsætningsproblemer. Salget af husholdningsartikler blev udkonkurreret af især hollandske produkter. Og med overgangen fra centralvarme til fjernvarme faldt efterspørgslen på kedler drastisk.

Hele fabriksområdet blev i 1971

overtaget af Frederiksværk Kommune med henblik på at lade det nedlagte fabriksområde blive ombygget og indgå i byens centerområde. En del af fabriksbygningerne blev fortsat anvendt af De forenede Jernstøberier, som herefter boede til leje frem til 1976, hvor produktionen stoppede.

I 1972 blev nogle af de øvrige fabriksbygninger lejet af Høyers Fabrikker A/S, der fremstiller landminer. I 1974 nedbrændte samtlige bygninger langs kanalen, der husede Høyers Fabrikker. Virksomheden flyttede produktionen til nogle af de øvrige bygninger på arealet, men stoppede helt produktionen i 1976. I de sidste år inden nedrivningen af de resterende bygninger på fabriksområdet var der mindre virksomheder i form af et cykel- og knallertværksted samt en afsyringsvirksomhed. Gjethuset lå hen som en ruin, men blev genopbygget og er i dag indrettet til kulturhus. På det øvrige fabriksområde er i dag opført butiks- og kontorbyggeri samt boliger. Af det gamle fabrikskompleks er således kun Gjethuset bevaret.

Litteratur

C.A. Clemmensen,
Anker Heegaards Fabrikker gennem 100 Aar.
København 1928

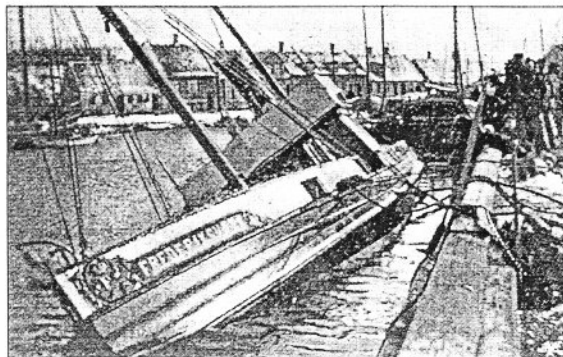
De forenede Jernstøberier.
Danmarks mest moderne fabrik for støbejernskedler.
Udg. *De forenede Jernstøberier*

John M. Eriksen,
Blågård.
Kronik i Skalk, 5, 2000

Egon Eriksen,
Frederiks- Værk.,
Fra kanoner til kedler. 1756-1906-1956.
Udg. *De forenede Jernstøberier*
1956

Ole Hyltdoft,
Teknologiske forandringer i dansk industri 1870-1896.
Odense 1996

Oplysninger om godsvognene findes på hjemmesiden:
www.iernbanen.dk/dsb1893privatvogn.asp

Damperen s/s Frederiksværk, der havde sejlet i pendulfart mellem fabrikken i Frederiksværk og Havnegade fik et sørgeligt endeligt på havnens bund.

Lorenzen bandens flugt til sommerhuset i Asserbo

Af Jørgen Tved og Nikolaj Mortensen

Hvad var Lorenzen banden

Jørgen Lorenzen

Anna Lund

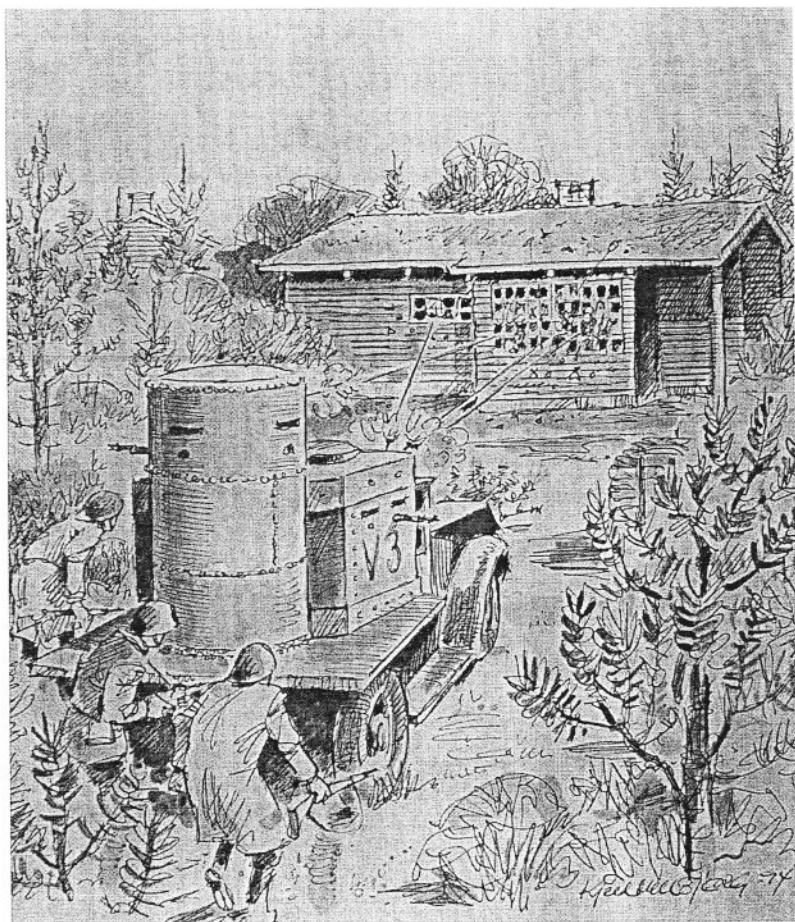
Jørgen Lorenzen, hans kæreste Anna Lund og 17 medlemmer af hans bande skjulte sig i et sommerhus i Asserbo lige inden tyskernes kapitulation. Den 5. maj 1945 blev denne terrorgruppe uskadeliggjort af modstandsfolk fra Frederiksværk med bistand af panservognen V3.¹⁻²

Lorenzen banden var en underafdeling af Hipo korpset, et uniformeret dansk korps med politifunktion under tysk kontrol 1944-45. Det blev oprettet lige efter aktionen mod det danske politi den 19. september 1944. Hipo korpset var en afdeling af Schalburg korpsets Efterretningstjeneste og rettet mod modstandsbevægelsen. Det indsamlede information om illegale forhold, infiltrerede illegale grupper, foretog arrestationer, afhøringer, tortur, clearingmord og sprængninger. Lorenzen banden stod for 6-800 anholdelser, ofte ledsaget af mishandlinger.³

Hvem ejede sommerhuset i Asserbo?

Kriminalbetjent Kjeld Jørgensen meddelte i en rapport til Rigspolitiet, at 16 personer blev anholdt og tre fundet dræbt den 5. maj 1945 efter en aktion mod svært bevæbnede Hipofolk, der opholdt sig i Direktør Schultz' sommerhus i Asserbo (Tosca, Frederiksberggade, København)⁴. Ekstrabladet skrev den 7. juni 1945, at sommerhuset i Asserbo tilhørte grosserer Schultz, den tidligere hovedaktionær i Restaurant "Tosca" og flere andre københavnske foretagender.

Allerede den 8. juni 1945 udsendte Martin Schultz, en bror til Karl Schultz, en erklæring gennem Ritzaus Bureau, hvoraf det fremgik, at Martin Schultz var ejer af sommerhuset.⁶ Han forklarede, at Karl Schultz ca. 8 dage før krigens afslutning bad om tilladelse til at måtte sende sin hustru og barn op i Martin Schultz' sommerhus i

I 1994 tegnede Kjeld Mulbjerg aktionen i Asserbro, som foregik på daværende Vinkelvej sent om fredagen 5. maj 1945. Flere af deltagerne har beskrevet forløbet. Tegneren fik forevist fotos fra 1945 af sommerhuset og "panservognen". Kjeld Mulbjerg, der i mange år bl.a. lavede karikaturtegninger til aviser, tegnede også til Svikmøllen. Tegningen er lavet til bogen „De så det ske“.

Asserbo, hvis forholdene i København blev urolige. Ifølge Tingbogen ejedes ejendommen af Inge Schultz fra 1941 til 1960.

Men alligevel endnu i 2005⁷ og 2007⁸ lever myten om Karl Schultz' eller hans hustrus ejerskab til sommerhuset.

Hvem var Karl Schultz?

Under det meste af tiden under besættelsen var Karl Schultz direktør og medejer af aktieselskabet "American Lunch", der drev en cafe/restaurant "Tosca" i Frederiksberggade på Strøget i København. "Tosca" blev fortrinsvis besøgt af tyske soldater, medlemmer af Gestapo og Hipokorpset o. lign.¹⁰ Om aftenen den 4. maj 1945 blev "Tosca" stormet af en rasende folkemængde, som kastede alt inventar, møbler m.v. ud på gaden.¹¹

Karl Schultz blev arresteret af modstandsbevægelsen den 5. maj 1945. Under politiforhør¹² i juli 1945 oplyste Karl Schultz, at han havde kendt Jørgen Lorentzen siden 1932, hvor han var vinduesdekoratør i en butik ejet af Karl Schultz. Anna Lund havde i november 1944 arbejdet i Restaurant "Tosca".¹³

Hvorfor kom Lorenzen banden til sommerhuset i Asserbo?

Både Karl Schultz og Lorenzen banden kom hyppigt til Statens Ungdomslejr i Gribskov. Hipo banden havde besat lejren den. 21. april 1945 for at bruge lejren til opholdssted for arbejdere, som skulle lave jordarbejder i omegnen af Hillerød, som fx. tankgrave og lignende.¹⁴ Hipo korpset skulle have bevogtningsopgaver af lejren, og Karl Schulz skulle skaffe arbejdskraft.

Under retssagen ved Byretten forklarede Jørgen Lorentzen og Anna Lund, at Karl Schultz ved et besøg på Politigården ca. 8 dage før kapitulationen opsøgte dem for at afle-

vere cigaretter.

Her drøftede Karl Schultz og Lorenzen, om han og hans folk fra afdelingen havde et sted at tage hen, såfremt det hele skulle brænde sammen. De diskuterede at bruge det sommerhus, som Karl Schulz' bror Martin Schultz havde i Asserbo, og hvortil de kunne trække sig tilbage, evt. bruge som første etape på vej til Sverige. De kunne herfra tage til en eller anden lille ø i stedet for Sverige, evt. Hesselø.

Samme aften kørte Lorenzen, Anna Lund og to Hipo folk til Asserbo. De medbragte en radiomodtager og en kasse konserves. Undervejs hentede de Karl Schultz i Virum, der medtog en bådmotor, der kunne påmonteres en hvilken som helst båd. De fik nøglen hos en lokal håndværker og anbragte den på en bjælke ved verandaen. På hjemvejen kørte de over Gribskovlejren, hvor en del af Lorentzens folk opholdt sig, og hvor Karl Schulz anbragte bådmotoren.

Nogle dage efter tog Karl Schultz alene op til sommerhuset, da han blev urolig for, at Hipo folkene skulle have anbragt andre ting i huset som en kontrol på grund af ansvaret over for broderen.

Den 4. maj ankom Lorenzen med Anna Lund og ca. 20 mand til Gribskov lejren i to eller tre privatebiler, og det aftaltes, at Karl Schultz næste morgen skulle tage til Hillerød, hvor de ville hente ham. Da Karl Schultz blev klar over, at der blev engelsk og ikke russisk invasion, blev han i sit hjem i Virum, til han blev anholdt. Men om natten til den 5. maj turde Lorenzen ikke vente længere i lej-

ren, og de startede alle mod Asserbo og medbragte yderligere en lastbil læsset med våben, proviant og sengetøj m.v. Efter at have læsset af, kørtes lastvognen bort, og banden indrettede sig i sommerhuset for natten. Planen var at benytte sommerhuset til udgangspunkt for en flugt til Hesselø, hvor de ville forsvare sig. To medlemmer af banden forlod dog sommerhuset, men de blev den 5. maj 1945 anholdt ved Asserbokrydset ved "Støberled" og Åvej af to medlemmer af Melby kommunes vagtværn, Ove Jensen og Evald Møller. De blev bragt til Rådhuset i Frederiksværk, hvor de sagde, at de var kommet

Efter besøg af V3

fra et hus ved Asserbo, men ikke kunne fortælle, hvor det lå, da de lige var ankommet natten før. I huset var der mindst 20 meget stærkt bevæbnede mænd.

Herefter rykkede en gruppe modstandsfolk fra Frederiksværk ud mod Asserbo for at arrestere sommerhusets beboere. Med bistand af panserbilen V3 beskød de huset, dræbte nogle af de tilstedeværende, sårede andre og arresterede de øvrige.

Hvad blev Lorentzen bandens og Karls Schultz' skæbne ved retsopgøret?

Karl Schultz blev i efteråret 1946 tiltalt for ca. 20 forskellige lovovertrædelser, og i anklageskriftet krævedes han idømt dødsstraf.¹⁶

I det forhold, som drejede sig om sommerhuset, blev Karl Schultz anklaget for at hjælpe Lorenzen og nogle af hans folk til at gemme sig i Martin Schulz' Sommerhus i Asserbo for at kunne flygte videre til Hesselø.¹⁷

Under retssagen ved Byretten forklarede Lorenzen og Anna Lund, at Karl Schultz havde foreslået at bruge sommerhuset som gemmest. Men Karl Schultz tog afstand fra deres og andre vidners forklaringer og erklærede, at Lorenzen selv havde fundet på at bruge sommerhuset som flugtsted.

Retten mente dog, at Karl Schulz måtte have været fuldstændig klar over, at det var Lorentzens hensigt at benytte sommerhuset som udgangspunkt til videre flugt og fandt det ubetænkeligt at fastslå, at der forelå en aftale om, at sommerhuset skulle benyttes som forklaret af Lorentzen og Anna Lund. Derfor fandt Byretten, at Karl Schulz var skyldig i at have overtrådt Straffelovens § 125, stk. 1 om at hjælpe forbrydere på flugt, men han fandtes ikke skyldig i forhold til Straffelovstillæggets § 8 og § 9 om bl.a. handlinger med landskadeligt formål med udnyttelse af de særlige forhold under besættelsen.

Den samlede dom over Karl Schultz blev afsagt den 22. august 1947 og lød på fængsel i 18 år samt

tab af borgerlige rettigheder for bestandig.

Karl Schultz ankede denne dom til Landsretten, som den 28. december 1948 ændrede dommen til fængsel i 6 år og tab af borgerlige rettigheder i 10 år. Landsretten frifandt Karl Schultz for bistanden til Lorenzen banden. Efter at have afsonet 2/3 af fængselsstraffen blev Karl Schultz prøveløsladt den 28. juli 1949. Karl Schultz søgte herefter i 1951 Ankenævnet om ændring af sin dom ved Landsretten. Her fastholdt Landsrettens 10. afdeling i 1951 fængselsstraffen, men gengav dog Karl Schultz hans borgerlige rettigheder. Karl Schultz ankede også denne afgørelse i 1955 til Ankeretten, men resultatet

kendes ikke.

Den 9. april 1948 afsagde Højesteret dom over bandens leder, Jørgen Lorenzen, hans kæreste, Anna Lund og 12 andre medlemmer af hans bande. Han og 8 medlemmer af hans bande fik livsstraf, og 5 andre fik lange fængselsstraffe.¹⁸ Jørgen Lorenzens kæreste, Anna Lund fik ligeledes livsstraf, men blev mod sit eget ønske benådet og fik en lang fængselsstraf.¹⁹

Aktieselskabet "American Lunch", der ejede "Tosca", blev i 1952 ved Højesteret dømt efter "Værnemaugerloven"²⁰ til konfiskation af et pengebeløb for på utilbørlig måde at have samarbejdet med besættelsesmagten i erhvervmæssig henseende.²¹

Kildemateriale:

¹ Jørgen H. Barfod: *Den danske panservogn V3. Frihedsmuseets venners forlag 1986*

² Panservognen V3. HIPO besejreren fra Frederiksværk. En DVD film af Fritz Harz. NTAActive Video 2005.,

³ Gads leksikon om dansk besættelsestid 1940-1945. København 2002, s.202-3

⁴ Frihedsmuseets arkiv, 35G.00.008: Rigspolitiets rapport om Asserbo aktionen 5. maj 1945

⁵ Ekstrabladet, den 7. juni 1945, s. 5

⁶ Social-Demokraten den 8. juni 1945, s. 4

⁷ Lars Borke: *Henry Rinnan - fattigungen som tog hämnd och blev tysk mästeragent i ockuperat Norge. Aven Danmark hade sina medlöpare. Forlag Lars Borke, 2005*

⁸ www.din-bog.dk/asserbo

⁹ Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm: *Retsopgøret, Straffeakter. 22-6-1947*

¹⁰ Ekstrabladet den 16. januar 1950, s.3.

¹¹ Berlingske Tidende, den 6. maj 1945 s. 17

¹² Opdagelsespolitietts Rapport mandag den 2. juli 1945

¹³ Højesteretstidende 92, 1948 s. 126-279

¹⁴ Højesteretstidende 92, 1948 s. 126-279

¹⁵ Ove Jensen: *Fra besættelsens sidste år. Årbog/Frederiksværkegnens Museum. Fra det gamle Frederiksværk 1987, s. 33-44*

¹⁶ Ekstrabladet den 19. oktober 1946, forsiden og side 7

¹⁷ Lov nr. 259 af 1. juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angående Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed §8 og 9

Ditlev Tamm: *Retsopgøret efter besættelsen. Gyldendal 1997, 3. udgave, 1. oplag. Bind 2. Retsopgørets love, s. 755-757, jfr. Straffelovens §125, stk.1*

¹⁸Højesteretstidende 92, 1948, s. 126-279. Ugeskrift for Retsvæsen 82, 1948 s. 767-771

¹⁹Nina Bisgaard: Kvinder i modstandskampen. Tiderne skifter 1986 s. 195-202

²⁰Lov nr. 406 af 28. August 1945 om Tillæg til Lov nr. 259 af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed. 1: Ditlev Tamm: Retsopgøret efter besættelsen. Gyldendal 1997, 3. udgave, 1. oplag. Bind 2, Retsopgørets love, s. 760-762

²¹Højesteretstidende 96, 1952, s. 549-559

Besættelseshumor

I den sidste del af besættelsesårene og i tiden efter opstod mange anekdoter, som var med til at holde folks humør oppe. Her er et par eksempler

Hippo og Hipo

Jeg sad forleden i sporvognen fordybet i læsningen af "Hippologisk Tidsskrift". Lige overfor mig sad en frihedskæmper, og pludselig bøjede han sig frem imod mig og spurgte med et inkvisitorisk blink i øjet:

"Det blad, De sidder der og læser, har det noget med Lorenzenbanden og Hipo at gøre?" -

"Javist så", svarede jeg forbindtligt. "Det hjælper med til, at de alle til hobe bliver anbragt i hippodromen."

- "Tak så er jeg mere rolig", svarede frihedskæmperen med et stort og forstående smil.

Med blå blæk

En af de bedste anekdoter fra besættelsestiden beretter om en dansker, der skulle på rejse til Tyskland.

Inden han rejste, aftalte han med en af sine venner, at hvis hans første brev var skrevet med blå blæk, så ville alt være i overensstemmelse med sandheden, men hvis han anvendte rødt blæk, skulle alt, hvad han nævnte være stik modsat det beskrevne.

Et brev ankom, skrevet med blå blæk. *Stemningen i Tyskland er storartet, stod der, jeg har fået et særdeles komfortabelt værelse i et kvarter, der er fuldstændig roligt og uberørt af krigen. Livet går sin normale gang, og man kan få alt. Der findes rigeligt med mælk, æg, brød og kød. Det eneste, jeg ikke har kunnet få fat i, er rødt blæk.*

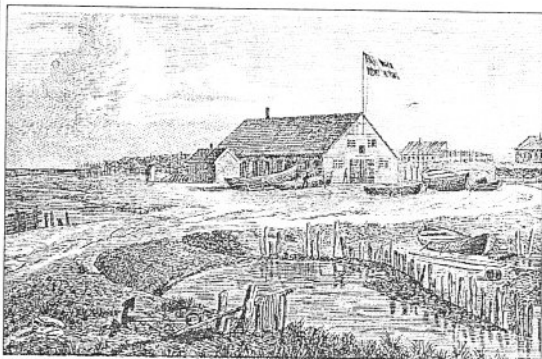
Foreningsarrangementer

Byvandring:

Onsdag den 15. august, kl.19⁰⁰

Fiskerlejet Lynæs og Lynæsfort

Lektor Søren Jessen

Lynæs er det næstældste fiskerleje på Halsnæs og blev oprettet lige omkring år 1700 som færgeleje. Fra slutningen af 1800-tallet kom stedet i konkurrence med Hundested om at blive det største fiskerleje på næsset. Inden 1914 havde Lynæs købmandsforretninger, kro, posthus og kirke, men det var dog

Hundested, der sejrede i kappestriden.

Onsdag den 29. august kl. 19⁰⁰

Rundvisning på krudtværksområdet

med museumsleder Frank Allan Rasmussen

Nu er helhedsplanen for krudtværksområdet færdig, og i den anledning bliver vi guidet rundt på det store område. Vi skal høre en spændende historie om, hvad der blev produceret, hvad de enkelte huse oprindeligt blev brugt til og prøve at se krudtværksområdet som en stor sammenhængende krigsindustri.

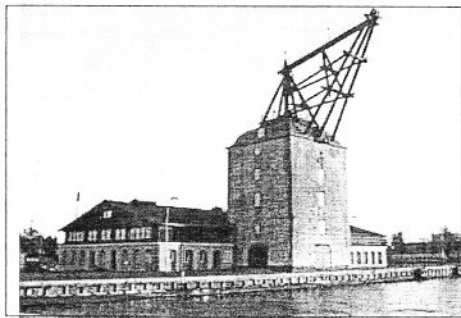

Udflugter/ture:

Søndag den 2. september
Rundtur på Holmen

Museumsleder Frank Allan Rasmussen vil guide os på en tur til København, hvor vi skal besøge det andet store militære industrielle kompleks, Holmen. I Frederiksværk skabte Classen en stor industri, der hovedsagelig leverede til hæren, mens man på Holmen byggede, skibe og andet materiel til flåden. Holmen udviklede sig i perioden, mellem 1500-tallet og frem til 1950'erne til en by i byen. Flåden havde sin egen jurisdiktion, fængsel og politi. Den havde egne skoler, kirke og begravelsesplads og var i stand til at forsyne alle sine ansatte med uddannelse, bolig, mad, klæder og brændsel.

Det bliver en utraditionel vandring, hvor vi skal høre om Holmens faste stok, håndværkere og matroser, myter og anekdoter. Det bliver en spændende rejse gennem mere end 300 års historie. På Holmen arbejdede engang over 3.000 mennesker omgivet af kunst, arkitektur, værft og værksteder, træer, planter, krig og fred - samt fest og farver.

Bussen afgår fra:

Gjethuset kl. 9⁰⁰
Kregme kirke kl. 9⁰⁵
Ølsted brugs kl. 9¹⁰

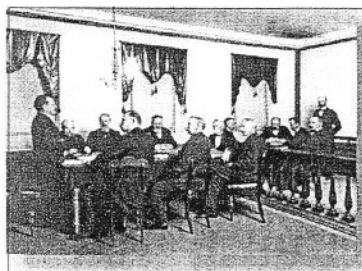
Medlemspris kr. 270
Ikke medlemmer kr. 300

- som dækker bus, frokost og kaffe, men ikke drikkevarer.

Foredrag:

Onsdag den 19. september
Arkivchef i Landsarkivet Inge Bundsgaard
Købstad og Byråd - Frederiksværk købstadsstyre fra 1907

Frederiksværks 100 års jubilæum som købstad falder sammen med starten på den seneste kommunalreform. Det kommunale selvstyre har rødder tilbage til enevælden og har siden udviklet sig i spændingsfeltet mellem kommunernes bestræbelser for at hævde deres suverænitet og statens ønske om at styre den lokale udvikling.

1. byrådsmøde 3. april 1907

Museer i omegnen

Industrimuseet Frederiks Værk

Adm: Byarkivet

Tlf.: 47 72 06 05

Åbningst. ti - fr 10 - 14

Bymuseet Arsenalet

Lukket på grund af vandskade

Krudtværksmuseet

Åbningst. 1. juni - 15. sept.

+ efterårsferien

Tirsdag-søndag kl. 11 - 16

Hundested Lokalhistoriske Arkiv

ma. 10⁰⁰-12⁰⁰, ons. 16³⁰-17³⁰.

Knud Rasmussens Hus

Knud Rasmussensvej 9, Hundested

Åbningstider:

1. april - 15. september

+ efterårsferien

Tirsdag - søndag kl. 11 - 16

Frederiksværk Brandmuseum

Lørdag kl. 11-13

- eller efter aftale

Disse virksomheder støtter Historisk Forening

Fr. værk Folkebibliotek
Torvet 41
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 41 00

Nordea Bank
Torvet 37
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 24 11

Det Classenske Fideicommis
Tromnæs Alle
4800 Nykøbing F

Danske Bank
Nørregade 6
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 70 00

Knudsen Plast A/S
Industrivej 21
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 01 01

Dan Steel A/S
Havnevej 33
DK 3300 Frederiksværk
Tlf. 47 77 03 33

Bog og Ide
Nordcentret
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 52 40 01

Hans Holgers Cykler
Vinderød Skov 3
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 23 23

Skolebib. Enghaveskolen
Skolevej 1
3300 Frederiksværk

Arresødal Privathospital A/S
Arresødalvej 100
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 19 00

Frederiksværkegnens Historiske Forening

Kontingent:

Personligt medlsk. 100 kr.

Husstandsmedlsk: 150 kr.

Firma og institution: 500 kr

- - under 6 ansatte: 250 kr.

Bliv medlem af foreningen. Det
betaler sig.

Har du spørgsmål til foreningen?

Ring til Carl Jensen 47 74 93 35

Fmd Bengt Sørensen 47 92 38 44

mail til Christina Ax på

fhf@mailme.dk